

«Vi vil foreslå jaktforbud på småvilt for å se om det kan begrense rovdyrskade på rein»

ASLAK J. EIRA, LEDER I NORSKE REIN-
DRIETSSAMERS LANDSFORBUND TIL
DAGSAVISEN.

Innhold:

Miljøproblem som drivstoff

Lasting av tankskipene som frakter olje fra Nordsjøen til fastlandet har i alle år ført til store utslipp av miljøfarlige organiske forbindelser. Ny norsk teknologi skal fange inn utslippene. Miljøproblemet gjenvinnes så til drivstoff for tankskipene.

• side 6

- Svakt fra MD

Hvorfor skyter vi flere store rovdyr enn på lenge, samtidig som vi har bundet oss internasjonalt til å ta vare på dem? Naturvernforbundet legger skylda på Miljøverndepartementet.

• side 8

Stoppet flyplassplaner

Den litauiske miljøvernorganisasjonen Atgaja har oppnådd en delvis seier i kampen mot flyplass i nasjonalparken Neringa. Området består av en halvøy mot Østersjøen, med et rikt våtmarksområde innenfor. En korrupt ordfører sto bak utbyggingsplanene.

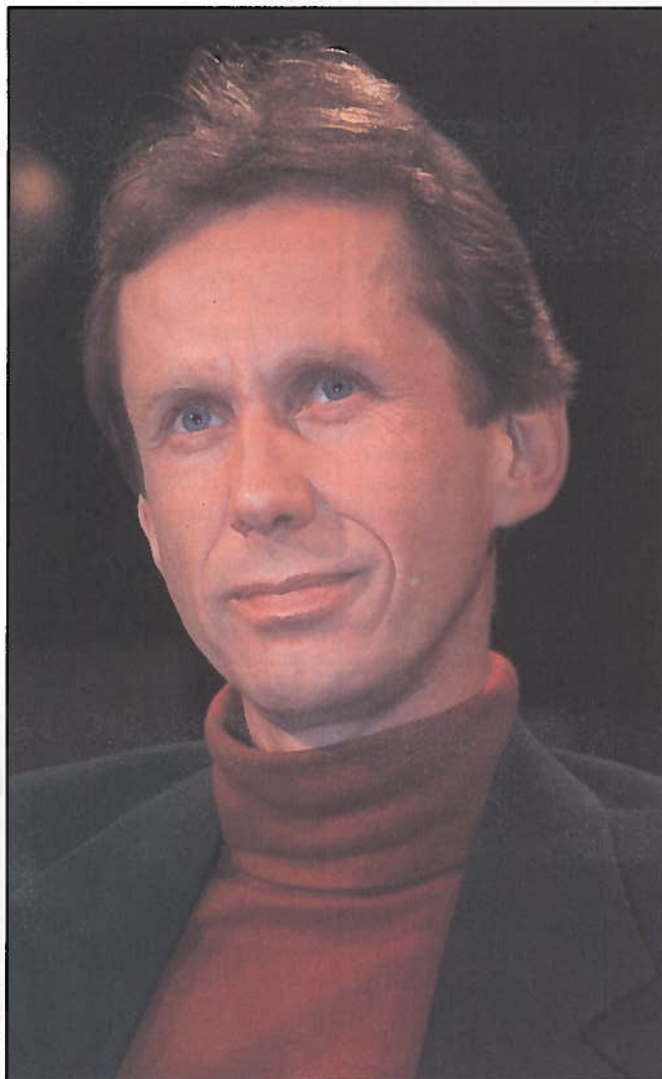
• side 10

Haik på nettet

Miljøheimevernet lanserte tidligere i år «Haiketorget», en internettside hvor du kan få haik med bilister. Pendlere og personer som skal ut på enkeltreiser legger ut informasjon på nettet. Haikerne klikker seg fram til ønsket reise, og tar selv kontakt med bilisten. Billig, hyggelig og ikke minst miljøvennlig.

• side 12

Verdisjef i gassalg

Verdikommisjonens leder, Jan Erik Langangen, får på pukkelen for sitt engasjement for norske gasskraftinteresser. (Foto: NTB)

Jan Erik Langangen, nyvalgt leder i Verdikommisjonen, sitter som forhandler for gasskontrakter til et planlagt gaskraftverk i Levanger. Lars Haltbrekken, leder av Fellesaksjonen mot Gasskraftverk, mener koblingen er uheldig, siden miljøspørsmål er en viktig del av verdidebatten. Haltbrekken sitter også i Verdikommisjonen, og mener Langangens engasjement bør føre til en større debatt om gass som framtidig energikilde.

• side 4

Buss uten billett

I den belgisk Hasselt betaler bykassa bussbillett til alle innbyggere, og tjener gode penger på det!

Byen Hasselt i Belgia var for et drøyt års tid siden preget av trafikkaos. En nyskapende borgermester ble løsningen. Han fikk gjennomslag for gratis busstilbud til byens innbyggere.

Ideen, som først ble karakterisert som «hårreisende», har blitt en ubetinget suksess. Byen sparer gode penger på å betale hele bussbillettregningen framfor å satse på store veiutbygginger.

• side 5

Rett vei for kloden?

Miljøorganisasjoner og forskere blir anklaget for å fare med svartmalende løgn av den danske eks-greenpeaceeren Bjørn Lomborg. I sin nye bok «Jordens sande tilstand» tilbakevise han alle påstander om stadig forverring av jordas tilstand.

• side 7

Natur & miljø Bulletin

utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør: Tom Erik Økland

Redaksjon: Jens Petter Toldnæs,
Kristian Jahre

Adresse: Postboks 342 Sentrum,
0101 Oslo. **Besøksadresse:** Skippergata 33

Tlf: 22 40 24 00.

Faks: 22 40 24 10.

Direkte: 22 40 24 + 20 (Økland),
22 (Toldnæs), 24 (Jahre)

E-post: redn@online.no

Neste utgave: 18.12.1998.

Abonnement:

199/år (privatpersoner),
500/år (bedrifter)

Annonser: Tlf: 22 71 92 20.
Faks: 22 71 92 38.

Trykking: Gan Grafisk. Trykkel
på 100% resirkulert papir.

Norges Naturvernforbund:
Samme postadresse som N&M
Bulletin. Web:

http://www.ngo.grida.no/naturvern
E-post: naturvern@naturvern.no

norsk fagpresse®

Uheldig rollemiks

Verdikommisjonens nye leder, Jan Erik Langangen, ble møtt med en viss skepsis da han overtok vervet for kort tid siden. Først og fremst fordi man valgte en tidligere næringslivstopp, en temmelig omdiskutert sådan, som leder for gruppen som skal utgjøre landets fremste verdidebattanter. Mange har spurt seg om hva Langangen egentlig har bidratt med i samfunnsdebatten. Nå har nok et spørsmål knyttet til valget av Langangen dukket opp.

Det handler om en av de største miljøsakene i Norge på 90-tallet: gasskraft. Etter at Naturkraft ble spilt ut over sidelinja av Hydro har debatten vært lunken. Alt tilsier at den vil blusse opp igjen. Til våren sender nemlig Industrikraft Midt-Norge inn konsesjonssøknad for et gasskraftverk på Fiborgtangen utenfor Levanger. Prosjektet er ikke særlig teknisk nyskapende. Man ønsker å bruke tradisjonell teknologi, noe som i tilfelle betyr en solid påplussning på Norges CO2-regnskap. Et pluss som skal bli til null ved at Norske Skog, en av selskapets eiere, rydder opp ved en papirfabrikk i Tsjekkia.

Og hvor kommer så Verdikommisjonens leder inn i denne kraft-suppa? Langangen er advokat, og en av jobbene han har er å forhandle fram gasskontrakter for Industrikraft Midt-Norge.

Lars Haltbrekken, leder i Fellesaksjonen mot Gasskraftverk og medlem i den samme Verdikommisjonen, har liten sans for Langangens yrkesmessige tilknytning til gasskraftforkjemperne. Det sjokkerer neppe noen. Men Haltbrekken har et poeng: Er klimatrusselen et tema for Verdikommisjonen? Og er det i tilfelle smart at lederen faktisk jobber med å forhandle fram gunstige gasskontrakter for industrien?

Det siste spørsmålet er enkelt å svare på. En kommisjon som skal diskutere verdier i dagens samfunn kan ikke utelate menneskelig påvirkning på jordens tilstand. Mange mener klimatrusselen er det største miljøproblemet vi står overfor. Sett i lys av det bør Langangen ta en av sine hatter og gå. Så får vi håpe han gjør et verdivalg.

Naturvernforbundet har flyttet!

Ny postadresse: Boks 342 Sentrum, 0101 OSLO
Besøksadresse: Skippergata 33
Nytt telefonnummer: 22 40 24 00

Feil om lyspærer

En undersøkelse av sparepærer gjort i Forbruker-rapporten får kjøft for unødvendig hetsing av produktet.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Petter N. Haug, direktør i Lyskultur, reagerer på Forbruker-rapportens test, der konklusjonen er at de fleste sparepærer er ubrukelige som utendørs belysning. Lyskultur er bransjeorganisasjon for bedrifter innen belysning, og har også blitt tildelt et offentlig ansvar som informant innen fagfeltet.

Kjent fra før

Forbruker-rapporten presenterer kunnskapen om mindre lys fra sparepærer i kulde som en nyhet. Men det er en kjensgjerning at lysrørlignende produkter taper effekt når det blir kaldt, sier Haug.

Han legger til at tidligere generasjoner av sparepærene ikke engang ville tenne når temperaturen sank et stykke under nullpunktet.

Men Haug er enda mer kritisk til Forbruker-rapportens hold-

ninger til sparepæra. I saken heter det at pærene «anbefales spesielt til kalde rom og utelamper hvor man likevel ikke kan nyttiggjøre seg av varmeeffekten fra vanlige glødelamper.»

Lite effektivt

Sparepærene skal selvfølgelig også brukes inne i varmen. Å bruke lyspærer som varmekilde er særdeles lite effektivt. Ønsker man fornuftig oppvarming skal man investere i moderne panelovner eller andre energieffektive varmekilder, mener Haug.

Tore Brænd, energikonsulent i Naturvernforbundet, er enig.

Det er en myte at sparepærer kun gjør nytte for seg utendørs. Sannheten er at vanlige lyspærer som varmekilde gir så godt som ingen effekt på strømregningen. Pærene står oftest i taket, og varme stiger. Dermed vil en termostattstyrt ovn nær gulvnivå ikke registrere varmen, sier Brænd.

N&M Bulletin en uke forsinket

Denne utgaven av N&M Bulletin kommer en uke senere enn oppgitt i forrige blad. Årsaken er at Naturvernforbundet, og dermed også bladets redaksjon, har vært gjennom en flytteprosess.

Flyttingen er et resultat av Naturvernforbundets økonomiproblemer.

Redaksjonens nye besøksadresse i Oslo er Skippergata 33. Postadressen er Postboks 342 Sentrum, 0101 Oslo. Telefonnummeret er 22 40 24 00.

Årets siste nummer av N&M Bulletin kommer om en uke.

Dansk leder i miljønettverk

Direktør Lone Johnsen i Danmarks Naturfredningsforening er valgt til ny leder i det europeiske miljønettverket European Environmental Bureau (EEB). Paraplyorganisasjonen omfatter 130 miljøorganisasjoner med over 20 millioner medlemmer i Europa. Nettverket jobber i hovedsak med å ivareta miljøinteressene i EU-sammenheng.

Flere og flere vesentlige beslutninger på miljøområdet treffes i EU. Derfor har Danmarks Naturfredningsforening valgt å være med der tingene skjer, forklarer Johnsen til Politiken.

Den danske miljøorganisasjonen har 210 000 medlemmer. Johnsen fortsetter forøvrig i direktørjobben.

Miljøstatus i Norge

Miljøvernminister Guro Fjellanger lanserte nylig Miljøstatus i Norge på Internett. Miljøverndirektoratene står bak, med SFT som ansvarlig redaktør.

www.mistin.dep.no

Lekkasje for et rent miljø

BURGMANN

BURGMANN NORGE AS
Ole Deviks vei 46
Postboks 175 Alnabru
N-0614 Oslo
Telefon 23 17 23 23
Telefax 23 17 23 20

Hovedkontor
Lys-Line AS
P.O. Box 295 Skøyen
0212 Oslo
Telefon: 22 12 20 00

E-post: lysline@lysline.no

Telefax:
Nordsjø: 22 44 02 89
Spania/Irland: 22 55 08 10
Vestlandet/
Portugal/
Middelhavet: 22 55 56 48

Behov for transport til/fra Europa?

Lys-Line tilbyr fleksible og pålitelige dør/dør transportløsninger for containere (FCL/LCL) og break bulk last. Vi har min. ukentlige seilinger mellom Skandinavia og UK, Irland, Spania, Portugal, Holland, Belgia og Tyskland og hver. 10 dag til Middelhavsområdet.

www.lysline.no

Miljøvaktbikkje viser tenner

Chiles nye vaktbikkje for miljøet har ikke nølt med å flekke tenner. Miljø-påtalemyndighetenes kontor (FIMA) har allerede gått til fire søksmål mot staten og private selskaper.

IPS
GUSTAVO GONZALEZ

Det første søksmålet er rettet mot statens Nasjonale miljøkomisjon for å ha godkjent et prosjekt i Tierra del Fuego lengst sør i landet, der rundt 25.000 mål urskog skal felles.

FIMA har også saksøkt president Eduardo Frei for en forordning som setter maksimum tillatte nivå av partikler i luften i hovedstaden Santiago. Miljøvernere mener at nivået ikke er lavt nok til å kunne garantere innbyggernes helse. Santiago er en av de mest forurensede byene i Latin-Amerika.

FIMA er også involvert i en tredje sak angående fiskeværet Mehuin omlag 800 kilometer sør for Santiago. Lokalbefolkningen er imot at det skal legges en avløpsledning ut i havet fra en cellulosefabrikk.

Sør for Mehuin, i Puerto Mont, har FIMA gått til sak mot Casada Chile Project, et privat foretak som skal produsere treflis for eksport av skogen i området.

FIMAs juridiske stab består av fem advokater, en av dem har som oppgave å lære opp unge kolleger i miljøjuss.

– Vi vil omdanne FIMA til en skole. Vi har mange unge kolleger og juss-studenter som er villige til å arbeide for denne saken, sier FIMAs president Fernando Dognac.

– Siden det ikke eksisterer noen miljøjuss som disiplin i Chile og det derfor er svært få kurs som spesialiserer seg på området, ønsker vi å opprette en skole for å utøve en juridisk praksis i forsvaret av miljørettigheter, tilføyer han.

Langangen kritiseres

Verdikommisjonsmedlem Lars Haltbrekken reagerer på at Jan Erik Langangen forhandler frem kontrakter for kjøp av gass til forurensende norske gasskraftverk. Tror ikke den nyutpekte lederen på klimatrusselen?

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Orkanen Mitch' herjinger satte deler av Mellom-Amerika tyve år tilbake i tid. Tusenvis av menneskeliv gikk tapt. Katastrofen minner oss om at klimatrusselen stadig henger som et nyslipt damokles-sverd over verden. Ingen vet årsaken til det ville været, men flere og flere har berettigete mistanker.

Samtidig sitter lederen i den norske Verdikommisjonen Jan Erik Langangen og forhandler frem gasskontrakter for Industri-kraft Midt-Norge. Dette gjør han i kraft av sitt yrke som advokat. Industrikraft Midt-Norge er eiet av Norske Skog, Elkem og Statoil. Selskapet ønsker å bygge gasskraftverk på Fiborgtangen utenfor Levanger, og advokat Langangen hjelper til med å kjøpe gass.

Konsesjonssøknaden for gasskraftverket blir sendt til våren. Denne virksomheten har et annet av verdikommisjonens medlemmer, Lars Haltbrekken, svært liten sans for. Haltbrekken

er leder av Fellesaksjonen Mot Gasskraftverk. Han mener slik bruk av fossilt brennstoff er ufor-svarlig. Nå vil han ha gass-kraftdebatt i Verdikommisjonen.

Norge lurar seg unna

Verdikommisjonen treffes to ganger i året. Med så lav møte-frekvens blir det naturlig nok ekstra viktig hvilke temaer som blir tatt opp. Haltbrekken håper at Langangens virksomhet kan bringe gasskraftsaken opp til debatt når kommisjonen skal diskutere miljøvern som eget tema til høsten.

– Om det er Langangen eller andre som forhandler frem gass-kontraktene er selvsagt ikke avgjørende. Når det likevel er ham, burde dette kunne bane vei for en debatt. Hva er det som ligger bak det vi gjør? Hvilke verdier gjør dette jobbvalget viktig for Langangen? Tror han ikke på klimatrusselen i det hele tatt? Han må jo se at det pro-sjektet han engasjerer seg i gjør at Norge kan lure seg unna sine internasjonale forpliktelser, sier Haltbrekken til N&M Bulletin.

Misbruk av klimaavtalen

Ifølge Haltbrekken er Industri-kraft Midt-Norges planlagte gasskraftverk et ekstra foruren-sende prosjekt fordi det skal brukes gammeldags og svært forurensende teknologi. De økte utslippene er tenkt kompensert ved at Norske Skog minsker utslipp ved en papirfabrikk i Tsjekkia.

– Dette er et direkte misbruk av klimaavtalen. Mot at vi bruker litt bedre teknologi i Øst-Europa kan vi bruke gammeldags tekno-logi i Norge. Dersom Norske Skog er så opptatt av klimatrusselen burde de jo renset utslippene sine i Tsjekkia uansett.

Ikke diskvalifiserende

Nestleder i verdikommisjonens råd, Dag Hareide, har i likhet med de fleste miljøvernere et ambivalent forhold til gass som energibærer. Han presiserer at han foreløpig ikke kjenner gasskraftsaken i detalj, men mener likevel ikke at det er diskvalifiserende for verdikommisjonsmedlemmer å være delaktig i forurensning.

– Jeg går ut fra at folk i verdikommisjonen driver med ganske mye forskjellig. Personlig synes jeg det er positivt at det er med harde kapitalister. Det hadde ikke vært helt bæ-r hvis kommisjonen bare hadde bestått av lærere og «sanne som meg», sier han.

PVC-tilsetning uroer forskerne

En komité nedsatt av EU-kommisjonen mener mykgjørere i barneleker av PVC kan være skadelig.

Ifølge den danske avisa Politiken mener komiteen at man må foreta flere forsøk og undersøkel-ser i forhold til mykgjørerne. Den vitenskapelige EU-komiteen har

gått gjennom flere nye under-søkelser knyttet til gruppen av mykgjørere som kalles ftalater. Ftalatene kan gi økt kreftisiko samt hormonhermen-de effekter som spesielt kan ramme menns fruktbarhet. Tidligere i år foreslo komiteen at det raskest mulig bør innføres grenseverdier for hvor mye biteringer og andre PVC-leker kan avgi av de aktuelle stoffene.

– De nye undersøkelsene gir

ikke store endringer til denne holdning. Det er stadig grunn til bekymring. Ikke minst overfor stoffet DEHP, siden en ny undersøkelse viser at det kan ha en negativ påvirkning på reproduksjonsevnen, sier det danske komitémedlemmet Ole Ladefoged til Politiken.

Forskernes bekymring bygger også på en tysk undersøkelse som viser høye nivåer av DEHP i morsmelk.

Byen der alle er gratispassasjerer

Den belgiske byen Hasselt trengte en ny motorvei, men manglet penger.

Da fikk innbyggerne tilbud om å kjøre gratis buss. Prosjektet, som først ble utskjelt som "useriøs mediegimmick", er nå blitt økonomisk lønnsomt.

N&M Bulletin
RUTH SCHUKALLA

Før måtte innbyggerne i Hasselt stå i endeløse bilkøer på en av de to ringveiene når de skulle på jobb, til skolen eller på handletur. Nå kan de sette igjen bilen hjemme og ta en av de mange bussene inn til byen. Og ingen sniker, fordi alle bussene er gratis. Statistikkene viser at det nye tilbudet er populært: antall bussreisende er blitt åttedoblet siden gratisbussene begynte å rulle i juli 1997. På grunn av redusert biltrafikk kunne indre ringveien gjøres om til en "grønn boulevard". Halvparten av den grå asfalten rundt sentrum er brutt opp til fordel for et grønt belte med plass for trær, fotgjengerfelt og sykkelstier.

Galskap blir suksess

Det begynte som et tradisjonelt trafikkproblem og tilsvarende tra-disjonelle løsningsforslag. Byen Hasselt har 68 000 innbygere og er handels- og

utdanningsentrum i den flamske provinsen Limburg. Hver dag skal over 130 000 mennesker gjennom byen. I 1996 fantes det to firefelts ringveier rundt byen, men det var ikke nok vei for trafikken. Derfor hadde man planlagt å bygge en tredje ringvei som avlastning. Men det var før den "grønne" sosialdemokraten Steve Stevaert overtok jobben som borgermester etter 150 års kristendemokratisk styre. Nyhetsmagasinet Die Zeit karakteriserer Stevaert som «en genial tverrdriver», som har skapt en trafikkrevolusjon. Da han begynte å forhandle med busselskapet De Lijn om gratistransport for et par år siden, mente kritikerne at det var helt vanvittig at byen med høyest gjeld i hele Flandern ikke ville øke billettprisene, men avskaffe hele billetten. Idag er det "hårreisende påfunnet" en er-klært suksess.

– Velbygging skader næringslivet

– Du vet hvordan det er: ingen

kritiserer en suksess. I løpet av det siste året har vi bare fått positive reaksjoner, sier Fred Peters på Informasjonskontoret for Grønn Boulevard til N&M Bulletin. Gratisbussene og den grønne ringveien har skapt mange avisoppslag og er nærmest blitt byens kjennemerker. I europeiske miljøvernorganisasjoner er "Hasseltmodellen" forlengst blitt fagsjargong.

Fred Peters forteller at informasjonkontoret får mange henvendelser om prosjektet. Den vanligste kommentaren er: "dette er jo flott, men det går vel ikke i vår by", sier Peters. Her forteller han historien bak prosjektet:

– Det har vist seg å være galt å satse på bygging av stadig nye veier. Istedenfor å løse et trafikkproblem skaper en flere: nye veier inviterer flere til å kjøre bil. Det ødelegger ikke bare miljøet og skaper helseproblemer. Det er faktisk også dårlig for næringslivet. Derfor ville vi finne en

løsning som ville trekke like mange eller helst flere mennesker til byen, uten at det skulle gi de negative ringvirkningene som økte transportmengder medfører, sier han til N&M Bulletin.

25 millioner for gratisbilletter

Borgermester Steve Stevaert forteller i Die Zeit at prosjektet har ført til en del overraskende konsekvenser: Det ser ut som om flere eldre besøkere sykehusene siden de ikke lenger behøver å finne ut av kompliserte rute-tabeller. Bykjernen er blitt roligere og mer sosial for handlelystige kunder.

– Vi investerer årlig 25 millioner belgiske Franc i gratisbussene. Det er cirka én prosent av byens årsbudsjett. Og vi får en enorm gevinst for menneske og miljø, sier Stevaert.

En ny ringvei ville uten tvil ha kostet mye, mye mer.

Gullvasking truer nasjonalpark

Kaieteur nasjonalpark i Guyana trues av forurensning på grunn av gullvasking.

IPS
BERT WILINSON

Myndighetene i Guyana ga den 400 kvadratkilometer nasjonal-parken til verdenssamfunnet i 1989, for at området skulle brukes til forskning på hvordan økonomisk virksomhet kunne kombineres med en bærekraftig forvaltning av skogen. Farmasøytiske selskaper fra hele verden

er også velkommen til å studere flora og fauna.

Nå truer ukontrollert gullgraving i områdene ved de berømte 265 meter høye Kaieteur-fallene deler av parken. De to elvene Potaro og Ikarak, som for noen år siden hadde krystallklart vann, preges i dag av slam. Dette har fått landets Geologi- og gruve-kommisjon til å beordre flere gullgravere til å stanse arbeidet.

Gullgraverne har også pådratt seg myndighetenes og naturvernernes vrede for at de bruker kvikksølv i prosessen med å få gullet ut av malm og sand.

 Fred. Olsen & Co.

Tankskip skal «gå på lukta»

I løpet av neste år skal tankskipet

«Navion Viking» frakte olje fra

Nordsjøen til fastlandet med dunsten fra lasteprosessen som drivstoff.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Store mengder gass strømmer ut når de såkalte bøyelastene fyller tankene med olje i Nordsjøen. For et fartøy på hundre tusen tonn dreier det seg om mellom

200 og 400 tonn per lasting på Statfjord-feltet. Et norsk pilot-prosjekt har skapt teknologi som gjenvinner gassen. Prosjektets mål er at minst 70 prosent skal samles inn.

Tilbake i lasten

Prosjektet forsøker to metoder for gjenvinning. Det ene tilbakefører gassen til oljen. Resultatet er altså at lasten taper mindre vekt enn hva den ellers ville gjort. Denne metoden er allerede under utprøving på M/T «Anna Knutsen». Anlegget ble montert i slutten av september, og skal prøvekjøres fram til mars. Foreløpig har man prøvd ut anlegget ved to lasteoperasjoner. Ved de to forsøkene har man ikke målt effekten av tiltakene.

– Men vi har sett at det gasser mindre fra masten der tankene luftes enn det som er normalt. Utslippet er synlig i godt vær, det minner om dunsten man ser når

man fyller bensin på en bil, bare i mye større skala, forklarer prosjektleder Arne Moe Tvedt.

Drivstoff

Den andre delen av prosjektet samler opp gassen, gjør den flytende og pumper den til en spesiell drivstofftank. Anlegget skal prøvekjøres på M/T «Navion Viking» neste år. Gassblandingen vil erstatte tungolje, som er det normale drivstoffet for tankflåten. Av forbrenningstekniske årsaker vil man fortsatt blande åtte prosent olje i drivstoffet.

– Men gass er et mye renere drivstoff. SO₂-utslippene reduseres med 92 prosent, NO_x-utslippet med 20-30 prosent, partikler og sot med opptil 90 prosent og dessuten blir CO₂-utslippet noe redusert, sier Tvedt.

En normal lasting vil ifølge Tvedt gi nok gass på tankene til at skipet kan seile Nordsjøen-Rotterdam-Nordsjøen uten annen drivstofftilførsel enn de få prosentene tungolje.

– Potensialet for drivstoffreduksjon er på nesten 100 prosent, konkluderer Tvedt.

Drivhusgasser

Men det er ikke økonomi som driver oljeselskapene til å gjennomføre prosjektet. Norge har bundet seg til en avtale om å redusere utslipp av flyktige organiske forbindelser med 30 prosent innen år 2000. Bøyelastene står for en ikke ubetydelig del av disse utslippene. Utslippene kan omdannes til bakkenært ozon, særlig på solrike sommerdager. Ozon er skadelig for såvel mennesker som for dyr og planter.

– Lykkes vårt prosjekt blir nok en av de to løsningene obligatorisk for de norske bøyelastene, tror Tvedt.

EU-støtte

Prosjektet har en samlet prislapp på 178 millioner kroner. Anlegget for gjenvinning til brensel er dyrest, siden dette også omfatter en større ombygging av skipets motor. 18 oljeselskaper knyttet til norsk sokkel deler på regningen. Dessuten har EU støttet prosjektet med 8,8 millioner kroner.

Etter planen skal prosjektet være fullt utprøvd ved utgangen av 1999.

▼ fakta

Flyktige organiske forbindelser (VOC):

- VOC fra oljedamp består av metan, etan, propan og tyngre gasstyper.
- Forbindelsene kan omdannes til bakkenært ozon, særlig på solrike dager. Ozon er giftig for mennesker, dyr og planter.
- Norske myndigheter har bundet seg til 30 prosent reduksjon av VOC-utslipp innen år 2000.

Kamerateknikk AS
Karl Johansgt 6,
Oslo

VESTFOLD FYLKESKOMMUNE
Borre havarivernskole

SKJONDALS
SLIP & MEK. VERKSTED AS

Penger igjen på
annonsebudsjettet? An-
nonser i
N&M Bulletin.
Ring: 22 71 92 20

REPARASJON VEDLIKEHOLD OMBYGGING NYBYGGING

FLYTEDOKK for fartøy inntil 160 m lengde. Innv. bredde: 24 m. Inndokkingdybde: 7 m. Løftekapasitet: 8000 t. Skinnegående kraner 2x6 t. Mobil/flytekrane etter behov. 200 m kaianlegg med skinnegående kraner: 5 t - 15 t - 60 t. Dybde (lavvann): 20 fot. SLIPP max. 900 t, lengde 65 m. Skinnegående kraner: 5 t - 15 t. BYGGEBEDDING, 110 x 23 m. Skinnegående kran: 60 t. MASKINERINGS-UTSTYR, mobil og stasjonært for store dimensjoner. DIGILASER for oppretting. FIBEROPTIKK OG STØYMÅLEUTSTYR for feilsøking/kontroll uten demontering.

FISKERSTRAND VERFT AS er en av
kystens veteranbedrifter med snart
90 års kontinuerlig virksomhet.
Dokking, reparasjon, vedlikehold og
ombygging er spesialiteter. Videre er
over 40 nybygg levert fra verftet.

KONTAKT OSS FOR
NÆRMERE INFORMASJON

Fiskerstrand Verft AS
N-6035 FISKARSTRAND • TLF. 70 19 01 40 • FAX: 70 19 34 22
VAKTTELEFON MOBIL: 94 64 87 41 - 94 66 19 59

KVALITET,
KOMPETANSE OG
PÅLITELIGHET
ER VÅRT
VAREMERKE!

Det går bedre med kloden

– Vår generasjon etterlater jorda som et bedre sted å leve enn da vi mottok den. Denne gladmeldingen kommer fra Bjørn Lomborg, eks-greenpeace, lektor og statistiker ved Universitetet i Århus.

N&M Bulletin
RUTH SCHUKALLA

I boka «Verdens sande tilstand» beskylder Lomborg det prestisjetunge World Watch Institute og miljøorganisasjoner for å fare med løgn.

– Hver eneste dag hører vi klager over hvor dårlig det står til med miljøet på jorda. Ressursene holder på å bli knappe, luft og vann blir stadig mer forurenset, planter og dyr dør ut og det blir stadig flere mennesker og stadig mindre mat. Skogene forsvinner, fiskebestandene bryter sammen og korallrevene dør. Vi har hørt det så ofte at gjentakelse er nærmest betryggende. Det er bare et problem: det er ikke sant, skriver han i sin nye bok.

Stadig bedre

I flere måneder har Lomborg og hans studenter pløyet gjennom offisielle statistikker fra blant andre FN, Verdensbanken, EU og OECD. Konklusjonen er klar: menneskeheten har fått det bedre på nesten alle «målbare, fysiske indikatorer», som det heter på statistikkpråket.

Selv om ingen hittil har klart å ta Lomborg for tallfusk, har han fått merke at han har bannet i kirka. Hans fire kronikker i Politiken resulterte i en heftig debatt med over 150 innlegg.

Den danske utviklingsminister Poul Nielson har kalt hans påstander «farlige» og miljøvernminister Svend Auken har beskyldt Lomborg for å spre høyreorientert, amerikansk propaganda.

– Jeg ble overrasket over ryggmargsrefleksen som jeg selv har hatt før og som kom fra mange miljøvernere nå. Den ga ikke plass til en forundring og vurdering av de meget tydelige tallene vi hadde framlagt. Med over 50 fotnoter til den første kronikken hadde vi ikke bare skrevet en uforpliktende stil, men demonstrert problemene ved vår nåværende miljøforståelse. Likevel møtte jeg mange, selv av mine nære venner, som kun hadde lest de kritiske innleggene og konkludert med at jeg tok feil, og at vi rolig kunne fortsette å tro på dommedagen. Det tyder på at dommedagsvisjonene ligger meget dypt i oss, sier han.

Ingen hvilepute

Selv om Lomborg ser lysere på verdens miljøtilstand enn mange andre, vil han ikke dele ut hvileputer for innsatsen framover. At det går bedre betyr ikke nødvendigvis at det går godt nok. Som eksempel nevner han matvareforsyningen:

– Den har blitt bedre og

bedre. Men i år 2010 vil det fortsatt være 680 millioner som sulter. Det er ikke godt nok. Men når det går bedre vet vi også at vi er på rett vei. Kanskje ikke fort nok, men den grunnleggende kursen er ikke gal, skriver han i boka.

– Det er de som mener at jeg aldri skulle ha gått ut med disse tallene, nettopp fordi det kan føre til miljøslapphet. Men vi kan da ikke fortelle folk løgn for å få dem til å gjøre det vi mener er riktig, sier han i en kommentar til Braathens magasin.

Lyver tallene?

«Det er tre former for løgn: løgn, forbannet løgn og statistikk», skal Benjamin Disraeli ha sagt, Lomborg sier at det er riktig at statis-

tikk kan brukes til å manipulere. Samtidig er statistikk vår beste informasjonskilde. Ifølge Lomborg har vi all grunn til å ikke la miljøorganisasjonene og mediene være alene om å formidle sannhetene og prioriteringene.

Feiltakelsen i Lester Browns «Verdens Tilstand» og lignende publikasjoner er ifølge ham at de ikke forholder seg til overordnede tall, men ramser opp en rekke eksempler og konkluderer: det må være et problem.

– Vi kan simpelthen ikke avgjøre en global problemstilling utfra enkelte eksempler. I en stor verden finnes det en stor mengde informasjon og et utall gode og dårlige historier, mener han. ■

AKZO NOBEL

Thor's Kemiske Fabrikker

Scandi Line
SANDEFJORD • STRØMSTAD

VESTFOLD FYLKESKOMMUNE

Borre havarivernskole

BRANNVERN • HAVARIVERN
FØRSTEHJELP • INDUSTRIVERN

Sikkerhets- og beredsskapsopplæring
for skips- og offshorepersonell/
industrivernkurs for
næringslivet/utdanning av
komm. brannmannskap.

Skolen har et moderne øvelsesanlegg
og teoriundervisning ved hjelp av
siste nytt innen multimedia c.b.t.

NYE KURS HVER UKE!

Tlf.: 33 07 12 20

Faks: 33 07 12 21

www.region.hive.no/borre/bhvs

Langgrunn – 3186 HORTEN

Lomborgs sannheter

Punkt for punkt tilbakeviser Bjørn Lomborg konklusjonene i kjente miljøstatistikker:

- Vi vil aldri gå tom for energi eller råvarer.
- Det blir stadig mer mat per person i verden. Stadig færre sulter.
- Vi mister stort sett ingen arter.
- Sur nedbør dreper ikke skogene.
- Drivhuseffekten er ikke en alvorlig trussel mot vår fremtid.
- Luft og vann blir stadig mindre forurenset.

– Miljøverndepartementet er rett og slett ikke sterkt nok

Gjennom Bern-konvensjonen har Norge forpliktet seg internasjonalt til å opprettholde bestander av jerv, ulv gaupe og bjørn. Det er fortere sagt enn gjort.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Tidens største jervejakt er under oppseiling denne vinteren. Bjørner med og uten radio skytes med og uten loven i hånd. Sindige østfoldinger har fått ulveskrekk. Samtidig fortviler forskerne. De blir ikke hørt og spør seg om det er noen vits i å drive rovdryforskning i Norge i det hele tatt. Hva er galt med norsk rovdryforvaltning? Miljøorganisasjonene er enige om noe, men langt fra alt. Ungdommen støtter bøndene.

MD er for svake

– I stortingsmeldingen om rovdry la Stortinget opp til et «både og» som var nødt til å medføre konflikt. Når vi ser på den situasjonen som er oppstått

er det derfor ikke overraskende. Det som er synd er at Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning er kjørt så fullstendig på defensiven. Miljøverndepartementet er rett og slett ikke sterkt nok, sier Thor Midteng, fagkonsulent i Naturvernforbundet til N&M Bulletin.

Midteng etterlyser også større ansvar fra husdymærings side. Det betyr i praksis at Landbruksdepartementet må engasjere seg på en langt sterkere og mer konstruktiv måte enn i dag.

– Saueieirne har naturlig nok størst tillit til sitt eget næringsdepartement som er Landbruksdepartementet. Derfor er det viktig at departementet engasjerer seg mye sterkere, spesielt når det gjelder forebyggende tiltak.

Midteng er skeptisk til måten

kjerneområdene for rovdry blir forvaltet.

– Kjerneområdene var tenkt som hjelpeområder. Nå har vi fått en politikk der det nærmest er fritt fram for å skyte jerv og bjørn i det de trækker over grensen sier han.

Folk vil ha rovdry

– I de første sytti-åtti årene av dette århundret lyktes vi nesten å utrydde samtlige store rovdry i Norge. Vi tilpasset samtidig landbrukspolitikken gradvis etter dette. Deretter ble det bestemt at vi skulle bygge opp bærekraftige bestander av rovdry uten å gjøre noe med landbrukspolitikken. Da sier det seg selv at antallet konflikter bare vil øke, sier Håvard Vaggen Malvik i Fremtiden i våre hender.

Malvik mener det er på tide at Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet begynner å snakke sammen i langt sterkere grad enn hva de gjør i dag.

– Vi har forpliktet oss internasjonalt til å ha rovdry her i landet. Samtidig vet vi at størsteparten av det norske folk

ønsker å ha rovdry i Norge. Da trengs det imidlertid en landbrukspolitisk omlegging. Det koster penger, men den utfordringen må vi ta, sier han.

Forstår bøndene

Leder i Natur og Ungdom, Silje Schei Tveitdahl, har stor forståelse for bøndenes situasjon i rovdrykonflikten.

– Vi ønsker bærekraftige bestander, men ser at vi må ofre noe for å få til, sier hun.

Tveitdahl mener det er noe fundamentalt galt med dagens erstatningsordninger.

– Det er et strategisk feilgrep at det er bøndene som må føre bevisbyrden ved rovdryskader, og ikke de som vil ha rovdry. Med en slik ordning blir det mer attraktivt å få fellingstillatelser, sier hun.

I tillegg mener hun det satses alt for lite på forebyggende tiltak.

– Dette er noe vi tross alt har gode erfaringer med. Det er noe vi vet virker, sier Tveitdahl.

30 år gamle miljøbomber

En leker med 150 tonn dieselolje sank på Svalbard i 1965. Uhellet ble ikke engang rapportert. Siden har ingen sett hverken båt eller diesel. Flere gamle synder fra oljeboring på sekstitallet truer nå den unike naturen på øygruppen.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

– Det ligger igjen mye mer etter oljeboringene på sekstitallet enn det som er kommet frem hittil. Både på Edgeøya og på Blåhuken ble det etterlatt store mengder avfall da oljeselskapene forlot Svalbard, sier Per Johnson til Svalbardposten.

Johnson var selv med på flere prosjekter på 60- og 70-tallet.

50 meters dyp

En leker med 150 tonn diesel-

olje sank ved Blåhuken i Van Mijenfjorden i 1965. Lekteren ble brukt som kai for tyngre fartøyer mens det franske firmaet Caltex drev prøveboring på Ishøgda. Båten sank ned på 50 meters dyp, men ingen fant grunn til å melde fra om uhellet.

Ifølge Johnson ble det i tillegg doset ned store mengder boreslam på Blåhuken og på Edgeøya. Hele Edgeøya er i dag naturreservat. Selv om boreslammet var vannbasert og ikke oljebasert ble det brukt store mengder tilsetningsstoffer

for å gi slammet den rette konsistensen.

Tusen paller

– På en bestemt plass ovenfor veien mellom kaia og boreriggen hadde vi tusen paller som skulle tilsettes boreslammet for å gjøre det tyktflytende. I løpet av vinteren ble mye av det ødelagt. Det som var igjen da boringen var ferdig ble doset ned. Jeg har bilder som viser nøyaktig hvor

dette skjedde. Det samme gjelder lekteren som sank, sier Johnson, som har vært gjennom et fire timer langt politivhør om saken.

Til sommeren ønsker Sysselmannen på Svalbard å undersøke de nye opplysningene nærmere.

– Vi ser på tidligere oljelokaliteter med et skjerpet blikk etter de nye opplysningene som har kommet fram, sier miljøvernssjef Ottar Krohn hos Sysselmannen til Svalbardposten.

Kalenderen

8.-9. februar:

NGU-dagene, treff for geologiinteresserte brukere og fagpersoner, Knut S. Heier konferansesenter. Arr: Norges geologiske undersøkelser. Tlf: 73 90 40 11.

tegrert bærekraftig avfalls- og vannforvaltning. Arr.: The International Council for Local Environmental Initiatives, tlf: +45 45 16 92 00.

1.-3. juni, 1999:

Internasjonal konferanse om in-

5. juni, 1999:

Den internasjonale miljøvern-dagen. Arr. FN.

Badedyr i drift

En gruppe på 29 000 badedyr kan vise seg å gjøre uvurderlig nytte i havforskningen, ifølge avisen Vårt Land.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Bakgrunnen for denne oppsiktsvekkende nyheten må man tilbake til 1992 for å finne. Under en storm i det nordlige Stillehavet mistet et containerskip en container med nærmere 30 000 badedyr av den typen

småbarn vanligvis sjøsetter i badekaret.

Containeren gikk i filler og den underlige armadaen bestående av små gule ender, blå skilpadder, grønne frosker og røde bevere (!) satte i gang sin merkelige seilas. Havforskere, som allerede var i gang med å kartlegge havstrømmene i området, har funnet igjen badedyr over enorme områder i Stillehavet.

Forskerne venter nå spent på om et eller annet plastdyr klarer å ta seg gjennom Beringstredet. Dette brukte Fridtjof Nansen et par år av sitt liv på. Kanskje han blir tangert av en plastbever. ■

Naturvernere feirer

Naturvernere på Puerto Rico feirer i disse dager vernet av et av de siste grønne områdene utenfor hovedstaden San Juan.

IPS
CARMELO RUIZ

– Dette er første gang i historien om Puerto Ricos urbane eksplosjon at det grønne seirer over betongen, sier professor Jose Molinelli ved Puerto Ricos universitet (UPR). Molinelli leder UPRs fakultet for miljøstudier.

Området som er blitt fredet kalles Byskogen og er på over 1600 mål. Det ligger på en fjellside i utkanten av byen og

grenser mot UPRs botaniske hage og forsøksstasjon for jordbruk.

Molinelli foreslår at Byskogen blir rekreasjonsområde som kan brukes til fotturer og utendørs konserter.

– Denne skogen må bli brukt til fredelig rekreasjon, for å erstatte Puerto Ricos mange voldelige former for underholdning og for å være et gratis tilbud til befolkningen, sier Wanda Colon som bor nær Byskogen. ■

MARLINE ASRA AS

Flyplass i nasjonalpark stoppet

Da ordføreren i den litauiske byen Nida satte igang å bygge flyplass i en regulert nasjonalpark, allierte lokale miljøvernere seg med Litauens president og satte en foreløpig stopper for galskapen.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Rett nord for Polen ligger den russiske enklaven Kaliningrad. Herfra strekker den ti mil lange landtunga Neringa seg ut i Østersjøen og nordover mot Litauen. De nordligste 55 kilometerne av halvøya tilhører Litauen. På det smaleste er halvøya kun 300 meter bred, på det bredeste omlag 3,5 kilometer. Innenfor Neringa ligger en lagune på størrelse med Vestfold fylke.

Neringa-halvøya består stort sett av sand, blir beskrevet som utrolig vakker og er unik i europisk sammenheng. Flere fuglearter har dessuten våtmarksområdene i lagunen på innsiden som viktig hekkeområde. Litauen har gitt sin del av halvøya status som nasjonalpark. Området har også vært diskutert for UNESCOs verdensarvliste.

På halvøya ligger den lille byen Nida. Under Sovjettiden ble det anlagt en liten militær rullebane nær byen. Da voldsomme diskusjoner om å bygge bru til fastlandet raste for noen år siden, ble det bestemt å la den lille flystripa bli liggende som en nødberedskap i fall ferja til fastlandet ikke kunne gå som vanlig. Siden har det vært stille.

Fiks idé

Helt til ordfører Sdasif Mikelas i Nida fikk en fikks idé: «Når vi har litt, hvorfor ikke lage mer.»

Dermed satte ordføreren i gang. Midt ute i det unike naturområdet ville han bygge flyplass med halvannen kilometer lang rullebane, tårn, terminalanlegg og infrastruktur rundt. På mystisk vis skaffet han de rette tillatelsene og papirer, og da byggingen braket i gang, kom det som en overraskelse på de fleste.

– Man må forstå at demokratiet fungerer på et veldig lavt nivå i Litauen. Alt kan kjøpes for penger. Også politiske avgjørelser og offentlige godkjenninger. Her prater vi ikke om smøring, men regelrett korrupsjon, forklarer prosjektleder Saulius Piksrys ved den litauiske miljøvernorganisasjonen Atgaja. Atgaja er Naturvernforbundets søsterorganisasjon i det internasjonale nettverket Friends of the Earth.

– Ordfører Mikelas er en smart mann. Han vet å sno seg i systemet, hvor han skal hente penger fra og hvordan planene må koordineres gjennom offentlige instanser for å godkjennes, sier Piksrys.

– Flyplassbyggingen var med andre ord lovlig?

– Strengt talt var det formelle i orden, men papirene har store mangler. De såkalte tillatelsene er en vits. Dessuten har utbyggingen tatt seg friheter langt utover hva de har dekning for.

Turistmagnet

– Hvorfor vil ordføreren bygge flyplass?

– Neringa er et vakkert område, og dermed også et populært reisemål. Turistnæringen er en stor pengemaskin, og nå vil også

Nida ha sin del av kaka, sier Piksrys.

– Men Neringa er også svært sårbart. Den lille vegetasjonen som er vil sannsynligvis ikke tåle økt press fra turisme.

Overbeviste media

Atgaja startet massive protestaksjoner så fort de fikk høre om utbyggingen.

– Vi klarte å få massemedia til å høre på argumentene våre, og det var med på å skape stor motstand mot den hårreisende utbyggingen, sier Piksrys.

Den utradisjonelle flyplassutbyggingen ble raskt en nasjonal sak, og ifølge Piksrys har også Litauens president Valdas Adamkus gått imot utbyggingen. President Adamkus, som forøvrig har jobbet 25 år i en toppstilling i amerikanske EPA, tilsvarende vårt Statens forurensningstilsyn, brukte samme argumenter som Atgaja.

Etter at presidenten uttalte seg kritisk til saken, trakk ordfører Mikelas i bremsen og stoppet umiddelbart opp arbeidet med rullebanen.

Ordføreren i Nida har likevel ikke gitt opp flyplassplanene. Miljøvernerne venter stadig hardt press fra kreftene som ønsker å bygge ut området.

MILJØDUSJEN

Testet hos
Norsk
Byggforskningsinstitutt.
Forholdene:
Vann og energiforbruk
opp mot dusjkomfort

• Den trinnløse reguleringen av vannstrålen og massasjedusjen er vi alene om.

• Nå sparer du opptil 50% av vannforbruket uten å merke det.

• Varmt vann nok til hele familien.

• Den optimale løsning for privatbolig, hytter, hoteller m.m.

MULITSHOWER LEVERES SOM HVITT, KROM OG GULLARMATUR.

MULI SHOWER

Kontakt din VVS-forhandler eller
Bjørn's VVS Produkter AS
Telefon 63 95 41 00 – Faks 63 95 41 10

CSC Computer Sciences International
A Division of CSC Financial Services Group

ANDERS WILHELMSEN & CO AS
SUPPORTERE & OPERATØR

XInternational.

Postboks 125
5061 Kokstad
Tlf.: 55 98 53 00
Fax: 55 98 53 99

EL-TRADE

A/S Norske Shell

Sjøveien
er
miljøveien

Oslo havnevesen
Tlf.: 22 91 00 00
Faks 22 91 00 01
E-post: firmapost@ohv.oslo.no
http://www.ohv.oslo.no

Kompiskjøring på internett

Istedenfor tommeltotten kan du nå bruke PC-musa for å få skyss. Miljøheimevernets nye "haiketorg" formidler kameratkjøring over hele landet.

N&M Bulletin
RUTH SCHUKALLA

Haiketorget fungerer som en slags elektronisk oppslagstavle. Her finner du annonser fra bilister som har ledig plass i bilen, haikere som planlegger en enkeltreise og pendlere som reiser samme strekning til faste tidspunkter. Du kan søke blant annonsene som ligger inne - eller annonsere selv. Det er gratis å sjekke tilbudene, men skal du legge inn din egen annonse eller hente opp kontaktadresser må du registrere deg som bruker. Da får du oppgitt bilistens eller haikerens telefonnummer eller e-post-adresse. Du må selv ta kontakt

med vedkommende. Også avtaler om eventuelt oppgjør er opp til deg og din kompiskjører.

Gjør det selv!

- Gjennom haiketorget formidler vi kontakt mellom bilister og potensielle haikere, men vi tar ikke ansvaret for gjennomføring av reisen. Bilisten og passasjerer må selv bli enige om hvilke betingelser som skal gjelde, sier informasjonssjef Kristen Ulstein i Miljøheimevernet.

- Brukerregistreringen gjør vi utelukkende for å øke sikkerheten, både for bilister og haikere. Alle matchinger blir lagret i en database i 12 måneder før de slettes. Eneste unntak vil være

dersom det foreligger mistanke om et kriminelt forhold og Miljøheimevernet gjennom rettslig kjennelse får påbud om å åpne registeret for politiet, sier han.

Billigere, hyggeligere og sikrere

Haiketorget ble åpnet i oktober og har i underkant av 400 registrerte brukere i dag. De fleste er menn mellom 21 og 40 år. Du kan velge mellom cirka 80 reiser, de fleste går til Oslo eller til andre storbyer i distriktene. I Miljøheimevernet er en langt fra fornøyd med oppslutningen hittil. Det burde vært flere brukere, mener Ulstein.

- En må ha minst noen hundre reiser å velge mellom for å ha noe å søke i. Vi må inn med betydelig markedsføring på nyåret for å forsvare satsingen.

Han forteller at haiketorgets storebror i Sverige, "Lifarens guide", i snitt har 300 besøkende daglig. Til sammenligning er bare rundt 50 surfere inne på Haiketorget per dag.

- Vi har tenkt på å innlede samtaler med bedrifter. Det hadde vært mest effektivt hvis de hadde brukt Haiketorget for å organisere de ansattes arbeidsreiser. Kameratkjøring kan gi mindre miljøbelastning og bedre framkommelighet på veiene. I rushtiden er det mange som kjører alene til og fra byen. Hvis de hadde tatt med seg flere i bilen kunne arbeidsreisen blitt både billigere

og hyggeligere, sier Ulstein.

I sin pressemelding mener Miljøheimevernet imidlertid at det er mindre pengesterke grupper som studenter og ungdom som kan ha mest glede av Haiketorget.

-Ungdom reiser mye og har relativt lite å rutte med. Dette er dessuten en sikrere måte å haike på enn å stille seg opp langs veien. Også for sjåføren kan det være lurt å skaffe seg en passasjer, særlig i forbindelse med langkjøring. Det kan redusere faren for ulykker, sier Dag Endal.

Enkelt miljøpoeng

Hygge, sikkerhet og sparte penger til tross: det viktigste argumentet for å organisere kompiskjøring er miljøhensyn. Vegtrafikkindeksen for august viste at trafikken i byer og tettsteder har økt med hele 3,5 prosent i år. Fortsetter det i samme takt, vil vi ha dobbelt så mye trafikk om 20 år. Et av de største problemene er at det er så mange som kjører i hver sin bil.

- Av hensyn til miljøet er det både et mål at det er færre biler på veien og at hver bil brukes mindre. Når tre kjører med samme bil, istedenfor at alle tre kjører hver sin bil reduseres miljøbelastningene med to tredjedeler. Det er det enkle miljøpoenget med en slik formidlingstjeneste, mener Endal.

Skepsis og samarbeid

Miljøheimevernet har selv finansiert utviklingen av Haiketorget, som ligger på 100 000 kroner. Byråkratene i staten har vært skeptiske til prosjektet, fordi det juridisk sett ligger i en gråson. Ifølge reglene trenger en drosjeløyer for å ta med personer mot godtgjørelse, forteller Miljøheimevernets Kristen Ulstein.

Haiketorget ble lansert i samarbeid med en av miljøbevegelsens gamle fiender, Norges

Automobilforbund (NAF).

- NAF har stilt seg moralsk bak prosjektet og bidratt med markedsføring. I sitt bilpolitiske program for 1998 går NAF inn for en reduksjon av personbilbruken i byområder. Haiketorget er et virkemiddel for å det til, samtidig som det bidrar til å synliggjøre at organisasjonen arbeider seriøst med miljøspørsmål, mener Ulstein.

Kun 7,50 for et nummer!

Kjenner du noen som fortjener Norges største miljøavis? Et gaveabonnement på Natur & miljø Bulletin koster kun 199 kroner per år.

Ring 22 40 24 00 for bestilling.

F E N D E R

Kystnæringens forsikringspartner

FENDER Forsikring ASA

Telefon 55 54 42 00

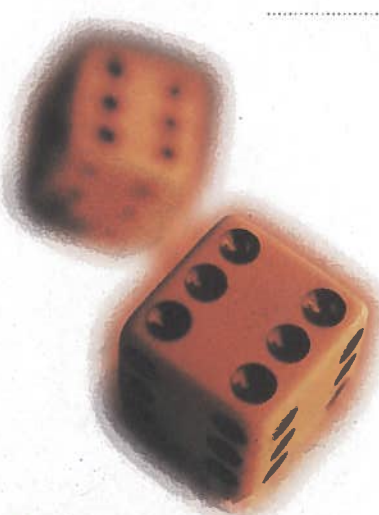
C.Sundts gate 29

Faks 55 54 42 10

5024 Bergen

E-mail fender@fender.no

At Wilhelmsen Lines
we leave
nothing to chance

Wilhelmsen Lines

Wilhelmsen Lines AS
Strandveien 20
P.O.Box 33
N-1324 LYSAKER
Norway
Phone: (47) 67 58 40 00
Telefax: (47) 67 58 40 80

Rovviltet har fått si eiga melding!

Les Stortingsmelding nr 35 (1996/97) om rovviltforvaltninga og lær kva som er grunnlaget for behandlinga i Stortinget, og dermed forvaltninga av dei fire store rovdyra: bjørn, gaupe, ulv og jerv. Meldinga tek opp spørsmål som

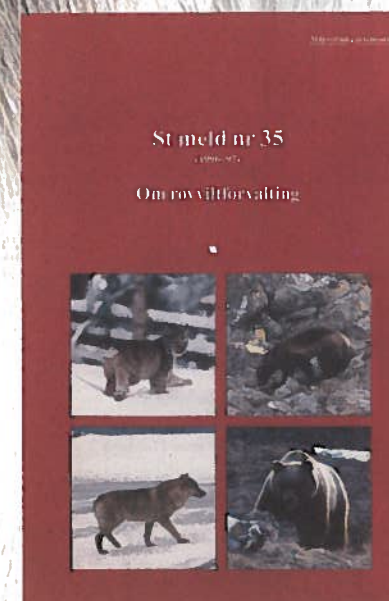
- rammer for rovviltforvaltninga
- gjennomførte forvaltningstiltak
- rovviltbestandane
- mennesket og rovdyra og
- forvaltingsframlegg

Meldinga og innstillinga frå Stortinget Innst. S.nr. 301 (1996/97) kan du tinge i bokhandelen eller frå Akademika, Oslo grønt nummer: **800 80 960**

Pris rovviltmeldinga: kr 63.-

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Alternativ til frihandelsavtale

Handel og investeringer må ikke bli mål i seg selv, men redskaper for å oppnå en rettferdig og bærekraftig utvikling.

Dette er kjernen i utkastet til en rapport som er rettet mot det planlagte Amerikas frihandelsområde (FTAA) som skal opp til endelig vedtak innen år 2005. Hvis ikke slike retningslinjer blir gjort gjeldende, vil den økonomiske utviklingen følge en nyliberal økonomisk modell som har vært en katastrofe for de fleste menneskene på halvkula, heter det videre i utkastet.

FTAA kommer til å binde de 34 landene på den vestlige halvkulen i et felles marked fra Kapp Horn til nordspissen av Alaska.

Lokal fokus

– Det er ikke så mye et valg mellom åpne og lukkede økonomier, men spørsmål om å sikre at

samfunnet spiller en rolle i vedtaksprosessen, sa økonomiprofessor Alberto Arroy ved Det autonome universitet i Mexico by, da rapportutkastet ble diskutert før helga. Den rollen risikerer nå å bli begrenset til FTAA's komité for det sivile samfunn som, ifølge Patty Barrera fra den canadiske organisasjonen Felles grenser, til nå bare har vært «en postkasse for kommentarer fra grasrotorganisasjoner».

Utkastet framholder at utenlandske varer og investeringer ikke må få høyere prioritet enn de nasjonale utviklingsplanene, særlig i utviklingslandene. Enhver plan for tariffreduksjon bør følges av et program

som sikrer at hjemmeindustrien blir konkurransedyktig i overgangstiden.

Mange forslag

Rapportutkastet foreslår også at landene i FTAA lager en felles menneskerettsagenda som sikrer at alle avtaler som blir gjort på halvkula ivaretar økonomiske, sosiale, kulturelle, miljømessige, sivile og politiske rettigheter, fremmer likeverd mellom kjønnene og beskytter urfolks rettigheter.

Videre skal avtaler gjøre det mulig for myndigheter å kanalisere investeringer mot miljøvennlige, bærekraftige økonomiske interesser.

Utkastet foreslår også at det skal legges skatter på transaksjonvaluta og at fortjenesten skal pløyes inn i utviklingsprogrammer. Myndigheter må også få mulighet til å begrense kapitalflyten og styre den mot direkte og

produktive investeringer.

Regler for «intellektuell eiendom» bør hindre selskaper i å undergrave retten til levebrød for bønder, fiskere, andre «voktere av det biologiske mangfoldet», kunstnere og kulturarbeidere.

Bred allianse

Miljøkostnadene ved økonomisk virksomhet bør fordeles proporsjonalt slik at de rikeste landene bærer den største byrden. Medlemslandene bør også sette tidsfrister for å avslutte handelen med miljøskadelige varer og bremse bruken av dem i mellomtiden.

Utkastet til «Alternatives for the Americas» bygger på en tidligere versjon som ble laget for Toppmøtet for Amerikas folk som ble holdt i april 1998 samtidig med ministerkonferansen om handel i Santiago, Chile. (IPS)

Sprøytegift ødelegger rismarker

Nepal er blitt importør av kornvarer fordi et insekt har angrepet store risområder i landets kornkammer.

IPS

SUMAN PRADHAN

Den brune plantehopperen, som på engelsk forkortes BPH, har i år ødelagt 10 000 tonn ris i dette distriktet. Shreebaba Pradhan ved Det nasjonale rådet for jordbruksforskning (NARC) mener at Nepal kan oppleve omfattende sult dersom ikke BPH-ondet blir bragt under kontroll.

Vitenskapsfolk mener utbredelsen av BPH skyldes overbruk av kraftige kjemikalier som også tar knekken på skadeinsektenes naturlige fiender.

Ser bort fra anbefalinger

– Mange bønder praktiserer kjemisk kontroll, bruker mange skadelige og dyre kjemikalier og ser bort fra våre anbefalinger, påpe-

ker Bharat Prasad Upadhyay ved Kontoret for avlingsvern. Misbruken av kjemikalier dreper mange nyttige småkryp og skaper ubalanse i næringskjeden. Dette forårsaker at antall skadeinsekter øker.

BPH har allerede ødelagt 250.000 mål dyrkbar jord i Terai, ifølge Nepals jordbruksdepartement. Men departementet ser ingen grunn til å slå alarm, fordi BPH-pestene ikke har spredt seg til rismarkene i fjellområdene. Jordbruksminister Trilochan Dhakal sier til og med at risproduksjonen kommer til å ligge 1,5 prosent over fjorårets avling på 3,69 millioner tonn.

Forskere sier at denne påstanden ikke stemmer med det de har funnet ut.

Økt befolkning

Utviklingen av Nepal fra en liten eksportør av matkorn til nettoimportør, har skjedd over en trettiårsperiode. Årsaken er landets manglende evne til å modernisere jordbruket for å føde den økende befolkningen.

– Jordsmonnet er forringet på grunn av overforbruk av kunstgjødse og fortsatt bruk av uvitenskapelig jordbrukspraksis, sier John Moller, en amerikansk jordbruksspesialist som har arbeidet i Nepal i 20 år og også er rådgiver for Jordbruksdepartementet.

Ifølge Moller brukte bøndene i Nepal for 30 år siden bare 494

tonn kunstgjødse i året. Nå ligger det årlige forbruket på over 50.000 tonn. Han mener Nepal bare kan øke produktiviteten i jordbruket ved forsiktig bruk av kunstgjødse, nye såvarer av bedre kvalitet og flere vanningsanlegg.

Det største hinderet for å innføre bedre praksis i jordbruket er manglende kunnskap hos bøndene. Regjeringen og FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) startet i fjor et toårig opplæringsprogram der rådgivere innen jordbruket får opplæring i å samarbeide med bøndene og dele sine kunnskaper med dem. ■

KVERNHUSVIK SKIPSVERFT AS

Allt i skipsreparasjoner og ombygginger

7200 Kvernåsen

MØRERUTENE A/S
PB 8267 SPJELKAVIK
6022 ALESUND

Løsemidler

trenger du ikke bruke når du gjør feil. Glem flasken med korrekturlakk. Blanco Roller korrigerer helt tørt. Dermed kan feilen rettes med en gang - uten venting. Enkelt, raskt og renslig.

Blanco Roller leveres i to versjoner - med eller uten refill. Hver av dem i to bredder, - for både små og store feil!

Markedsføres av: Henkel Nordic Office Supplies AB, - Postboks 468, 1401 Ski, Tlf.: 64 86 87 10, Fax: 64 86 87 14.

Sikkerhet og Miljø er vår Verden

Konseptet med én pumpe i hver lastetank har hatt stor betydning både for konstruksjon av moderne tankskip og måten de blir operert på.

Med FRAMO pumpesystemer oppnås:

- Full segregering av alle lastetanker
- Alle lasteførende rør lokalisert på dekk. Ingen rør eller ventiler inne i tankene
- Hurtig og effektiv tømning av lastetankene gir minimalt med rester og redusert sløp mengde

Frank Mohn AS

Postboks 98, 5051 Nesttun, Tlf. 55 99 90 00 Fax 55 99 93 80

FAMILIE ?

Ta barna med for 50 kr. og reis så langt du vil.

Dra på opplevelsesferd med barna. Len deg tilbake i stolen med kaffikoppen. Slapp av med film på TV, eller nyt kystlandskapet gjennom store panoramaruter medan dei minste bygger legotårn i leikekroken.

Med Fylkesbaatane sin spesialpris for barn under 16 år, har du råd til å ta barna med på ekspressbåten. Ein voksen betaler full pris eller Grøn Rute-takst og kan ta med inntil 4 barn for berre 50 kr. kvar.

Kontakt reisebyrå eller:

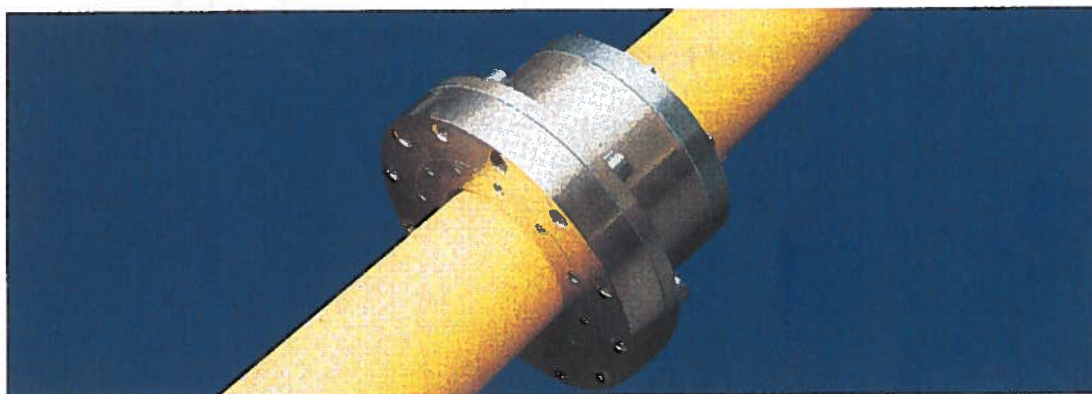
FYLKESBAATANE REISESERVICE

Strandkai terminalen, 5013 Bergen
Tlf. 55 32 40 15 - Fax 55 31 05 76

Returadresse:
Natur & miljø Bulletin
Boks 6891 St Olavs plass
0130 Oslo

TOPE-HADEN AS

Vannsmurte propell- akseltetninger: Bra for miljøet og for din økonomi!

Burgmann propellakseltetninger, type 4600, og NSO Eagle EVK er miljøvennlige alternativer til olje- og fett-smurte tetningssystemer. Gjør slutt på lekkasjer av smøreolje til sjøvannet og skåner propellhylsen mot slitasjespor. Sliteflatene kan leveres delte. Med oppblåsbar tetningsring (Pneumo-stop) skiftes delene raskt og enkelt mens skipet er i sjøen og på et mini-

mum av tid. Vi kan levere tetninger for akseldiameter fra 50 til 1.160 mm. Den nyutviklede NSO Eagle Stern Ace (EVA) kombinerer teknologien vannsmurte tetninger og oljesmurte lagere.

Lekkasjefri for et rent miljø

BURGMANN

BURGMANN NORGE AS
Ole Deviks vei 46
Postboks 175 Alnabru
N-0614 Oslo
Telefon 23 17 23 23
Telefax 23 17 23 20